

Αριθμός 529

ΟΙ ΠΕΡΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΝΟΜΟΙ ΤΟΥ 1996 ΕΩΣ 2003

Διάταγμα με βάση το εδάφιο (1) του άρθρου 39

Η Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ασκώντας τις εξουσίες που χορηγούνται σ' αυτήν με βάση το εδάφιο (1) του άρθρου 39 των περί Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία Νόμων του 1996 έως 2003, εκδίδει το ακόλουθο διάταγμα:

Συνοπτικός τίτλος.

1. Το παρόν διάταγμα θα αναφέρεται ως το περί Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία (Κώδικας Πρακτικής για την Εκπαίδευση Χειριστών Κινητών Γερανών) Διάταγμα του 2010.

89(I) του 1996,
158(I) του 2001,
25(I) του 2002,
41(I) του 2003,
91(I) του 2003.
Κ.Δ.Π. 444/2001,
Κ.Δ.Π. 497/2004.
Κ.Δ.Π. 173/2002.

2. Ο Κώδικας Πρακτικής για την Εκπαίδευση Χειριστών Κινητών Γερανών που ακολουθεί παρέχει πρακτική καθοδήγηση για συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις που επιβάλλονται από τα άρθρα 13(2)(γ) και 38 των περί Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία Νόμων του 1996 έως (Αρ. 2) του 2003, των Κανονισμών 10(α) και 10(β) των περί Ελάχιστων Προδιαγραφών Ασφάλειας και Υγείας (Χρησιμοποίηση κατά την Εργασία Εξοπλισμού Εργασίας) Κανονισμών του 2001 και 2004 και του Κανονισμού 12 των περί Διαχείρισης Θεμάτων Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία Κανονισμών του 2002.

3. Συμμόρφωση με τις διατάξεις του Κώδικα Πρακτικής για την Εκπαίδευση Χειριστών Κινητών Γερανών αποτελεί απόδειξη συμμόρφωσης με τις πιο πάνω διατάξεις της νομοθεσίας.

Έναρξη ισχύος.

4. Το διάταγμα αυτό τίθεται σε ισχύ με τη δημοσίευσή του.

Κώδικας Πρακτικής για την Εκπαίδευση Χειριστών Κινητών Γερανών

1. Σκοπός

Σκοπός της έκδοσης του Κώδικα αυτού είναι να καθορίζει:

- (α) την ελάχιστη εκπαίδευση που πρέπει να λαμβάνουν οι υποψήφιοι χειριστές κινητών γερανών προκειμένου να αποκτήσουν τις απαραίτητες γνώσεις και να αναπτύξουν τις βασικές δεξιότητες για τον χειρισμό των κινητών γερανών,
- (β) το εκπαιδευτικό πλαίσιο μέσα στο οποίο θα γίνεται η εκπαίδευση χειριστών κινητών γερανών.

Για τους σκοπούς του παρόντα Κώδικα θεωρείται ότι οι εκπαιδευόμενοι δεν έχουν προηγούμενη πρακτική εμπειρία στον χειρισμό κινητών γερανών. Επίσης σημειώνεται ότι στον Κώδικα δεν καθορίζονται διαδικασίες για έλεγχο και αξιολόγηση των δεξιοτήτων ή γνώσεων.

2. Εισαγωγή

Βασική προϋπόθεση για τον χειρισμό των κινητών γερανών είναι η ασφάλεια και υγεία των εργοδοτούμενων, των αυτεργοδοτούμενων και των τρίτων προσώπων που δυνατόν να επηρεάζονται από τις δραστηριότητες χρήσης ή και εγκατάστασής τους. Οι χειριστές των κινητών γερανών πρέπει να επιλέγονται προσεκτικά και να εκπαιδεύονται επαρκώς⁽¹⁾. Η πιο πάνω απαίτηση προκύπτει από τον κίνδυνο που συνδέεται με τη χρήση κινητών γερανών, αφού τα ατυχήματα με γεραμούς προκαλούν κατά κανόνα σοβαρές ζημιές σε άτομα και περιουσίες. Εκτός από τους χειριστές και οι υπόλοιποι εργοδοτούμενοι που συνεργάζονται με τον χειριστή του κινητού γερανού (χειριστές φορτίου, σηματοδότες και συντονιστές) πρέπει να τυγχάνουν της ανάλογης εκπαίδευσης.

3. Σωματική και πνευματική υγεία

Οι χειριστές πρέπει να είναι ηλικίας τουλάχιστον 18 χρόνων. Οι χειριστές πρέπει να είναι αναγνωρισμένο ότι είναι σωματικά και πνευματικά ικανοί για το επάγγελμα αυτό και συγκεκριμένα αναφορικά με τα ακόλουθα:

- (α) Σωματικές ικανότητες:
 - (i) να διαθέτουν ικανοποιητική όραση και ακοή,
 - (ii) να μην παθαίνουν ίλιγγο σε σχέση με το ύψος,
 - (iii) να μην έχουν εθισμό σε ναρκωτικά, αλκοόλ ή άλλες εξαρτησιογόνες ουσίες.
- (β) Πνευματικές ικανότητες:
 - (i) να μπορούν να εργαστούν υπό συνθήκες πίεσης,
 - (ii) να διαθέτουν πνευματική ισορροπία,
 - (iii) να έχουν υψηλό αίσθημα ευθύνης.

Οι δεξιότητες των εκπαιδευόμενων μπορούν να ελέγχονται με παρατηρήσεις του εκπαιδευτή κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης, όπως π.χ. της χειρωνακτικής ικανότητας, της λογικής συμπεριφοράς, της αυτοσυγκράτησης, της ψυχραιμίας, της ακρίβειας, του συντονισμού των κινήσεων, των αντανακλαστικών, ή με κατάλληλη ιατρική εξέταση.

Στην περίπτωση εκπαιδευόμενου χειριστή που είναι εργοδοτούμενος, την ευθύνη για την τεκμηρίωση με ιατρική εξέταση έχει ο εργοδότης του.

Τα έγγραφα όπως είναι οι πίνακες με τα φορτία ασφάλειας, τα εγχειρίδια συναρμολόγησης, αποσυναρμολόγησης και λειτουργίας και οι ενημερωτικές σημάνσεις του κινητού γερανού πρέπει να είναι σε γλώσσα που κατανοούν και διαβάζουν οι εκπαιδευόμενοι.

¹ Οι περί Ελάχιστων Προδιαγραφών Ασφάλειας και Υγείας (Χρησιμοποίηση κατά την Εργασία Εξοπλισμού Εργασίας) Κανονισμοί του 2001 και 2004.

Εάν ο κινητός γερανός πρέπει να μετακινηθεί σε δημόσιο δρόμο ο χειριστής πρέπει, εφόσον είναι και ο οδηγός του γερανοφόρου οχήματος, να διαθέτει κατάλληλη άδεια οδήγησης.

4. Στόχοι της εκπαίδευσης

Οι στόχοι της εκπαίδευσης πρέπει να είναι:

- (α) Η παροχή γνώσεων για:
 - (i) τον τρόπο χειρισμού των κινητών γερανών και τη χρησιμοποίησή τους από τον χειριστή,
 - (ii) την κατανόηση και επικοινωνία με σήματα,
 - (iii) τη χρήση της ασύρματης επικοινωνίας,
 - (iv) τη χρήση του εξοπλισμού και των παρελκομένων ειδών των κινητών γερανών,
 - (v) τις τεχνικές χειρισμού των φορτίων.
- (β) Η παροχή τεχνικών γνώσεων για τους κινητούς γερανούς, τα χαρακτηριστικά τους, τους πίνακες και τα διαγράμματα των φορτίων ασφάλειας, τα συστήματα, τους μηχανισμούς και τον ειδικό εξοπλισμό ασφάλειας. Τα πιο πάνω ισχύουν για:
 - (i) τον χειρισμό κινητών γερανών διαφόρων τύπων,
 - (ii) τη βέλτιστη χρήση των χαρακτηριστικών των γερανών,
 - (iii) την αναγνώριση βλαβών / δυσλειτουργιών,
 - (iv) τη διεξαγωγή ημερήσιων ελέγχων,
 - (v) τη χρήση των εγγράφων και εγχειριδίων των γερανών.
- (γ) Η παροχή θεωρητικών και πρακτικών γνώσεων σχετικά με την Ασφάλεια και Υγεία στην Εργασία αναφορικά με τον χειρισμό κινητών γερανών και γενικότερα ανυψωτικών μηχανημάτων.
- (δ) Η απόκτηση δεξιοτήτων αναφορικά με την ακρίβεια συνδυασμένων κινήσεων, τον καθορισμό του φορτίου και των αποστάσεων και τη βέλτιστη χρήση των χειριστηρίων και οργάνων που βρίσκονται στην καμπίνα του χειριστή.
- (ε) Ο χειριστής να ενεργεί αποτελεσματικά χωρίς να θέτει σε κίνδυνο τον εαυτό του ή άλλους, το φορτίο ή τον γερανό και να εκτελεί κινήσεις του κινητού γερανού τόσο υπό κανονικές συνθήκες όσο και σε συνθήκες έκτακτης ανάγκης.

5. Διαδικασία εκπαίδευσης

Η εκπαίδευση σε διάρκεια και περιεχόμενο πρέπει να είναι επαρκής ανάλογα με το αντικείμενό της. Η εκπαίδευση πρέπει να είναι επικεντρωμένη ουσιαστικά στην πρακτική χειρισμού του κινητού γερανού. Το 75% του χρόνου εκπαίδευσης πρέπει να αφιερώνεται για το πρακτικό μέρος και το 25% για το θεωρητικό μέρος. Οι γνώσεις που αποκτώνται από το θεωρητικό μέρος πρέπει να εμπεδώνονται στο πρακτικό μέρος.

Για την πρακτική εκπαίδευση, η πρώτη ανάληψη χειρισμού του υποψήφιου χειριστή πρέπει να γίνεται υπό την άμεση επίβλεψη ενός εκπαιδευτή με ένα μόνο εκπαιδευόμενο. Για το υπόλοιπο εκπαιδευτικό πρόγραμμα, ο βέλτιστος αριθμός εκπαιδευομένων είναι δύο εκπαιδευόμενοι ανά εκπαιδευτή ενώ δεν επιτρέπεται η εποπτεία περισσότερων των τριών εκπαιδευομένων.

Η εκπαίδευση πρέπει να ελέγχεται με θεωρητικές και πρακτικές εξετάσεις στις οποίες οι εκπαιδευόμενοι πρέπει να επιτύχουν και με τις οποίες θα εξακριβώνεται ο βαθμός αφομοίωσης του εκπαιδευτικού υλικού από τον εκπαιδευόμενο και εάν έχουν επιτύχει οι στόχοι της εκπαίδευσης.

Η ελάχιστη διάρκεια της εκπαίδευσης είναι συνολικά 40 εκπαιδευτικές ώρες από τις οποίες τουλάχιστον 10 ώρες θα είναι σε αίθουσα εκπαίδευσης για θεωρητική κατάρτιση και τουλάχιστον 30 ώρες για πρακτική εξάσκηση στον κινητό γερανό. Στις 40 ώρες δεν περιλαμβάνεται ο χρόνος των εξετάσεων ή ο χρόνος για μελέτη από τον εκπαιδευόμενο και η προετοιμασία του χωρίς διδασκαλία.

6. Περιεχόμενο της εκπαίδευσης

Το περιεχόμενο της εκπαίδευσης περιλαμβάνει τις απαιτήσεις της αξιολόγησης και το πρόγραμμα εκπαίδευσης.

6.1. Απαιτήσεις αξιολόγησης

Για κάθε εκπαιδευτικό αντικείμενο οι απαιτήσεις αξιολόγησης καθορίζουν τα ακόλουθα:

- (α) Το επίπεδο της γνώσης που πρέπει να αποκτήσουν οι εκπαιδευόμενοι.
- (β) Τη διάρκεια της απαιτούμενης εκπαίδευσης.
- (γ) Τις μεθόδους, τα μέσα, τα διδακτικά βοηθήματα και τα προτεινόμενα μέσα πληροφόρησης.

Οι απαιτήσεις αξιολόγησης πρέπει να είναι τέτοιες ώστε με αποτελεσματικό και επαναλαμβανόμενο τρόπο να κρίνεται η ικανότητα του υποψηφίου να επιτύχει τους στόχους της εκπαίδευσης (βλέπε §4 πιο πάνω).

Τα διδακτέα θέματα του εκπαιδευτικού προγράμματος χωρίζονται σε δύο μέρη, στο θεωρητικό μέρος και το πρακτικό μέρος του προγράμματος εκπαίδευσης.

6.2. Πρόγραμμα εκπαίδευσης

6.2.1. Θεωρητικό Μέρος του Προγράμματος

Το θεωρητικό μέρος του προγράμματος αποτελείται από τις πιο κάτω ενότητες:

6.2.1.1. Βασικά χαρακτηριστικά του χειριστή

- (α) Δεξιότητες.
- (β) Ευθύνες.
- (γ) Ο ρόλος του στην ομάδα χειρισμού (μαζί με τους χειριστές φορτίου, σηματοδότες, συντονιστές και άλλα πρόσωπα).

6.2.1.2. Τεχνολογία κινητών γερανών

- (α) Ορολογία και χαρακτηριστικά.
- (β) Είδη κινητών γερανών και η τοποθέτησή τους η οποία περιλαμβάνει συναρμολόγηση / αποσυναρμολόγηση και επιτόπου ετοιμασία του κινητού γερανού για λειτουργία.
- (γ) Μηχανές (αρχές λειτουργίας).
- (δ) Μηχανισμοί (διαδικασίες χειρισμού, αρχές λειτουργίας και κατάλληλος έλεγχος).
- (ε) Διατάξεις πέδησης, τηλεχειρισμός και σύστημα περιορισμού των κινήσεων.
- (στ) Ηλεκτρολογικός εξοπλισμός τηλεχειρισμού (βασικές αρχές).
- (ζ) Συρματόσχοινα (εγκατάσταση, περιοδικός έλεγχος και κριτήρια αποδοχής / απόρριψης).
- (η) Διατάξεις ασφάλειας (τρόποι λειτουργίας, δοκιμές και ρύθμιση).
- (θ) Μέσα ανάρτησης.

6.2.1.3. Έναρξη και παύση λειτουργίας κινητού γερανού

- (α) Προετοιμασία εδάφους για τοποθέτηση του κινητού γερανού (υποπόδια στηρίγματα, ξύλινα ή άλλα υποστηρίγματα, τρόποι ενίσχυσης του υπεδάφους, επιπεδότητα (κλίση) εδάφους, τοποθέτηση υποστηρίγμάτων, κ.λπ.).
- (β) Ειδική προετοιμασία για τοποθέτηση του κινητού γερανού (σαθρό υπέδαφος, κατωφέρεια, ειδικές διατάξεις και παρελκόμενα είδη).
- (γ) Βοηθητικός εξοπλισμός και εξαρτήματα (προεκτάσεις μπούμας).
- (δ) Ηλεκτρική ισχύς (κίνδυνοι, συστήματα προστασίας).
- (ε) Υδραυλικά και πνευματικά συστήματα.

- (στ) Διαχείριση καυσίμων και λοιπών επικίνδυνων και εύφλεκτων ουσιών.
- (ζ) Τοποθέτηση, έναρξη λειτουργίας, δοκιμές, απασυναρμολόγηση και οδηγίες συντήρησης.
- (η) Ανύψωση φορτίου με δύο γερανούς.

6.2.1.4. Μετακίνηση και μεταφορά του κινητού γερανού

- (α) Διάφορα συστήματα διεύθυνσης.
- (β) Εμφανείς και κρυφοί κίνδυνοι κατά την οδήγηση, μεταφορά και τοποθέτηση του κινητού γερανού.
- (γ) Κίνηση με την όπισθεν.
- (δ) Μετακίνηση του κινητού γερανού εντός εργοταξίου και στον δρόμο (δημόσια και ιδιωτικά δίκτυα).
- (στ) Χειρισμός φορτίου με κινητό γερανό επί των τροχών του.

6.2.1.5. Ασφάλεια και Υγεία στην Εργασία

- (α) Κυπριακή νομοθεσία για τους κινητούς γερανούς και γενικότερα για τον εξοπλισμό ανύψωσης.
- (β) Γενικές αρχές για θέματα ασφάλειας και υγείας στην εργασία.
- (γ) Εκτίμηση των κινδύνων για εργασίες ανύψωσης και αξιολόγηση της ανύψωσης φορτίου.
- (δ) Ο χειριστής ως μέρος του Συστήματος Διαχείρισης των Κινδύνων.
- (ε) Παραδείγματα εργατικών ατυχημάτων και επικίνδυνων συμβάντων στα οποία εμπλέκονται κινητοί γερανοί (αίτια και αποτελέσματα, τρόποι αποφυγής).
- (στ) Κανόνες ασφάλειας εργοταξίων και έργων μηχανικών κατασκευών.

6.2.1.6. Χρήση των κινητών γερανών και κανόνες ασφάλειας

- (α) Διαδικασία επιλογής πίνακα ή διαγράμματος φορτίων ασφαλείας, διάταξη του κινητού γερανού, αριθμός συρματόσχοινων που συμμετέχουν στη φόρτιση και βελτιστοποίηση του χειρισμού.
- (β) Συσκευές περιορισμού της φόρτισης κινητού γερανού (αρχή λειτουργίας και δοκιμές).
- (γ) Προστασία από υπερανύψωση του γάντζου.
- (δ) Δυνάμεις που ασκούνται στον κινητό γερανό (κατά τη διάρκεια της λειτουργίας ή στάσης).
- (ε) Σταθερότητα του κινητού γερανού (επίδραση διαφόρων παραγόντων).
- (στ) Επίδραση των ατμοσφαιρικών και περιβαλλοντικών συνθηκών (π.χ. χαμηλές ή πολύ υψηλές θερμοκρασίες, ομίχλη, καταιγίδα, ανεμοστρόβιλος, σκόνη, καπνός, έλλειψη φωτισμού, δημιουργία πάγου κ.λπ.).
- (ζ) Περιορισμοί σε σχέση με τον περιβάλλοντα χώρο (π.χ. ηλεκτροφόρα καλώδια, καλώδια, επικίνδυνες ή απαγορευμένες περιοχές, λειτουργία άλλων προσκείμενων κινητών γερανών, ασύρματη επικοινωνία, εναέρια κυκλοφορία, θόρυβος σε κατοικημένες περιοχές, κ.λπ.).
- (η) Διαδικασίες έναρξης και παύσης λειτουργίας.
- (θ) Απαγορευμένες και επικίνδυνες εργασίες.
- (ι) Όρια στη χρήση των κινητών γερανών.
- (ια) Προτεραιότητες ενεργειών και οδηγίες για την εργασία του κινητού γερανού στο χώρο που λειτουργεί και οδηγίες για τον χώρο / το εργοτάξιο.
- (ιβ) Συσκευές ένδειξης και περιορισμού των κινήσεων του γερανού, διαφόρων τύπων με παραδείγματα για την εισαγωγή ή επιλογή των παραμέτρων από το χειριστή.
- (ιγ) Κριτήρια επιλογής του ορθού τύπου γερανού σε σχέση με το είδος της προς εκτέλεση εργασίας.

6.2.1.7. Τρόπος χειρισμού κινητού γερανού

- (α) Καμπίνα του χειριστή (πρόσβαση, ασφάλεια και άλλα στοιχεία που συμβάλλουν στην άνεση και εργονομία).
- (β) Εξοπλισμός ελέγχου και παρακολούθησης της λειτουργίας.
- (γ) Βοηθήματα χειρισμού (ενδείξεις).
- (δ) Εργασία από το έδαφος (με τηλεχειρισμό).
- (ε) Οι ορθές κινήσεις χειρισμού και οι επιτρεπτοί συνδυασμοί τους.
- (στ) Υπολογισμός της απόστασης.